

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

II. Antichristum certum quendam hominem futurum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

illi se parem faciat: manifestum est, cum non esse Antichristum.

CAPVT II.

Antichristum certum quendam hominem futurum.

AM QVOD ad secundum attinet, nos cum aduersariis in vno conuenimus; in altero discrepamus. Conuenimus in eo, quod sicut nomen Christi accipitur dupliciter: interdum propriè pro quodam eximio & singulari Christo, qui est IESVS NAZARENVS; interdum communiter pro his omnibus, qui habent cum Christo similitudinem, quantum ad vnctionem; quomodo Prophetæ, & Reges, & Sacerdotes omnes dicuntur Christi, Psal. 104. *Nolite tangere Christos meos*: Ita etiam nomen Antichristi interdum accipitur propriè pro quodam eximio Christi hoste, de quo agitur 2. Thessal. 2. Ioan. 5. & alibi: interdum verò communiter pro omnibus, qui quoquo modo Christi oppugnant. Nam 1. Ioan. 2. legimus: *Audistis, quia Antichristus venit; & nunc Antichristi multi facti sunt*; id est, audistis venturum Antichristum; & nunc licet ille singularis Antichristus nondum venerit, tamen multi seductores iam venturunt, qui etiam Antichristi dici possunt.

At dissentimus de Antichristo propriè dicto; an ille sit vnus homo singularis. Catholici enim omnes ita sentiunt, fore Antichristum vnum quendam hominem: at hæretici omnes supra citati docent, Antichristum propriè dictum, non esse singularem personam, sed singularem thronum, siue regnum tyrannicum, ac sedem apostaticam eorum, qui Ecclesiæ præsident.

MAGDEBURGENSES Centur. 1. lib. 2. cap. 4. colum. 45. Docent Apostoli, inquit, *Antichristum non fore vnam tantum personam, sed integrum regnum, per falsos Doctores in templo Dei; id est, in Ecclesia Dei præsidentes: in Vrbe magna; id est, in Romana ciuitate, opera Diaboli, & fraude, ac deceptione comparatum*. Hæc illi. Similia sunt apud alios supra citatos.

Ratio

Rationes eorum hæc sunt. PRIMÆ Paulus 2. Thess. 2. dicit, iam suo tempore cœpisse in mundo versari Antichristum: *Mysterium*, inquit, *iam operatur iniquitatis*; & tamē ibidem dicit, Antichristum in fine mundi à Christo occidendū. Hinc ita concludit BEZÆ in 2. Thess. 2. *Manifestè sunt hallucinati, quicumque de vno quopiam homine putarunt hoc intelligi; nisi dent mihi quempiam, qui à Pauli seculo ad diem & q̄, iudicij superstes maneat.* Similiter argumentatur Calvinus loco citato. Confirmatur hæc ratio ex Ioanne, qui in epist. 1. cap. 4. dicit: *Omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est, & hic est Antichristus; de quo audistis, quoniã venit, & nunc iam in mundo est.*

SECUNDA ratio BEZÆ est. Quoniam Daniel cap. 7. singularibus nominibus bestiarum, Vrsi, Leonis, Pardi, non intelligit singulares Reges; sed singula Regna, quorum vnumquodque multos Reges continet. Igitur eodem modo Paulus 2. Thessal. 2. qui mirè cum Daniele consentit, per hominem peccati & filium perditionis non intelligit vnã singularem personam; sed quoddam quasi corpus multorū tyrannorum.

TERTIA ratio CALVINI est, in cap. 2. primæ Ioannis, vbi ait, delirare & spontè errare eos, qui vnum certum hominem futurum credunt Antichristum, cū Paulus 2. Thess. 2. scripserit, Apostasiam venturam, & eius caput Antichristum futurum. siquidem Apostasia est generalis quædam defectio à fide, quæ quidem vnum corpus & vnum regnū facit; & non est res paucorum annorum, vt sub vno Rege compleri possit.

HIS non obstantibus, veritas est; Antichristum fore vnum singularem hominem: Id quod probatur ex omnibus Scripturis & Patribus, qui de Antichristo agunt. Scripturæ loca sunt quinque. PRIMVS est in Euangelio Ioannis 5. *Ego veni in nomine Patris mei, & non recepistis me; si alius venerit in nomine suo, illum recipietis.* Hæc verba de falsis Prophetis, in generali, nō de vno aliquo intelligi volunt Musculus & Calvinus apud Marloratum in commentario huius loci; sed eorum explicatio cum antiquis Patribus & cum ipso textu pugnat. Nam hæc verba dicta esse de vno Antichristo, testantur Chrysostomus & Cyrillus in hunc locum; Item Ambrosius in 2. Thessal. 2. Hieronymus in epistola ad Algasia, quæst. 11. Augustinus tract. 29. in Ioan. Irenæus lib. 5. contra hæreses Valen-

Valen-

Valentini; **Theodoretus** in Epitome diuinorum decretorum capite de Antichristo, & alij.

Præterea hîc Dominus opponit sibi alium hominem; hoc est, personæ personam; non regnum regno, neque sectam sectæ: vt patet ex illis vocibus: *Ego*, alius, *in nomine meo*, in nomine suo; *me*, illum: Sicut ergo Christus, vnus & singularis homo fuit; ita & Antichristus, vnus & singularis homo erit.

Deinde, Christus hîc dicit, Antichristum à Iudæis pro Messia recipiendum. Constat autem, Iudæos vnum certum & singularem hominem expectare. Item, omnes falsi Prophetæ venerunt in nomine alterius, non in nomine suo. Hieremias: *Falsò Prophetæ & uiscinantur in nomine meo, non misse eos.* At hîc Dominus loquitur de vno quodam, qui ueniet in nomine suo; id est, qui non agnoscet Deum aliquem, sed extollet se, vt Paulus ait, *supra omne quod dicitur Deus.*

Denique, falsi Prophetæ permulti uenerant ante Christi aduentum, permulti etiam postea uenturi erant; non igitur Dominus dixisset: *Si alius uenerit*, sed multi ueniunt; si de falsis Prophetis loqui uoluisset.

SECUNDVS locus est Pauli 2. Theff. 2. *Nisi uenerit displicens primum, & reuelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, &c.* Et infra: *Et tunc reuelabitur ille iniquus, quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui.* Hæc uerba etiam aduertim intelligunt de uero Antichristo; sed Apostolus loquitur de eorum quadam & particulari persona, vt patet ex articulis Græcis ἀποκαλυφθῆ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας ὁ υἱὸς τῆς ἀπορίας. Et infra: καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος; vt enim dicit EPIPHANIVS hæresi 9. quæ est Samaritanorum, articulus Græci contrahunt significationem ad vnâ rem certâ, ita ἄνθρωπος significet hominem in communi, at ὁ ἄνθρωπος hominem singularem. Et sanè mirum est, nullum aduertentium, qui tamen factant linguarum peritiam, hoc animal uertisse.

TERTIVS est I. Ioan. 2. ubi sic legimus: ἡκούσατε ὅτι ἀκούετε ἄνθρωποι, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γέγοναν. ubi articulus præponit Antichristo propriè dicto; sine articulo uero effert nomen Antichristi communiter accepti: aperiissimè indicans, Antichristum propriè dictum esse vnâ personam certam;

certam; Antichristum communiter acceptum, nō esse certam personam, sed in genere omnes hæreticos.

QUARTVS est, Daniel. 7. 11. & 12. capite, vbi loquitur de Antichristo, vt docet Hieronymus & Theodoretus in eum locum. Irenæus lib. 5. & Augustinus lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 23. & Calvinus, Magdeburgenses, & Beza, vbi supra. Ibi autem Antichristus nō vocatur vnum Regnum, sed vnus quidam Rex: qui ex decem Regibus, quos in mundo inueniet, tres omnino tollet è medio, & alios septem sibi subiiciet. Adde, quod Calvinus dicit; ad literam, Daniele loqui de Antiocho illustri; & allegoricè, de Antichristo, cuius figuram gerebat Antiochus. quod etiam docet Cyprianus libro de exhortatione martyrij, cap. 11. & Hieronymus in Danielis 11. & 12. cap. Sed Antiochus illustris certa quædam & singularis persona fuit: igitur & Antichristus certa quædam persona esse debet.

QUINTVS & vltimus locus est Apocal. 13. & 17. quæ loca intelligi de Antichristo, docet Irenæus lib. 5. & perspicuum est ex similitudine verborum Danielis & Ioannis. Vterque enim mentionem facit decem Regum, qui erunt in terra, quando veniet Antichristus; & vterque Antichristi regnum tribus annis eum medio duraturum prædicit, &c. Sicut ergo Daniel de vno certo Rege loquitur; ita & Ioannes in Apocalypsi.

Idem probatur ex Patribus, qui communi consensu de Antichristo docent, PRIMO, eum fore instrumentum Diaboli electissimum, ita vt in eo inhabitet omnis plenitudo diabolicæ malitiæ corporaliter; sicut in homine Christo, habitat omnis plenitudo Diuinitatis corporaliter. SECUNDO, Antichristum nō regnaturum, nisi tres annos cum medio. ac proinde docent, Antichristum vnum hominem tantum futurum. Vide Irenæum lib. 5. circa finem; Cyrillum Hierosolymitanum catechesi 15. Chrysostomum in 2. Thessal. 2. Theodoretum in caput 7. Danielis; Lactantium in Epitome diuinæ instit. cap. 11. Ambrosium in cap. 21. Lucæ; Hieronymum in caput 7. Danielis, & quæst. 11. ad Algasiam; Augustinum lib. 20. de ciuitate Dei, per multa capita, & in Psalm. 9. Gregorium lib. 32. moral. cap. 12. Damascenum lib. 4. cap. 28. & Hippolytum Martyrem in oratione de consummatione mundi.

Ad PRIMVM argumentum B E Z AE respondeo; tempore Apostolorum occultè grassari cœpisse Antichristum, non sua persona, sed in suis præcursoribus. Sicut enim Christus venire cœpit ab origine mundi in Patriarchis & Prophetis qui eum præcurrebant, & significabant; ita vt dici possit, principio mundi cœpisse operari mysterium pietatis; & tamen in sua propria persona non venit, nisi quando carne de B. M A R I A suscepit: ita Antichristus mox post Christum in cœlum assumptum cœpit venire in suis præcursoribus, mysterium operari iniquitatis; nimirum in hereticis & tyrannis Ecclesiam persequentibus, ac præcipuè in Simone Magi qui se Christum dicebat, & in Nerone, qui primus Ecclesiam oppugnare cœpit; & nihilominus in propria persona non natiuit, nisi in fine mundi. Itaque persecutio spiritualis Simonis Magi, & temporalis Neronis dicitur mysterium iniquitatis, quia signa erant & figuræ persecutionis Antichristi.

Hanc esse veram loci Paulini explicationem, dupliciter probari potest. PRIMO, ex omnibus interpretibus eius loci. Omnes enim per mysterium iniquitatis apud Paulum intelligunt vel Neronis persecutionem; vt Ambrosius & Chrysostomus in hunc locum, & Hieronymus quæst. 11. ad Alaxandrum: vel hereticos, qui clam decipiunt; vt Theodoretus & Scapellius in hunc locum, & Augustinus lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 19. SECUNDO, ratione desumpta ex confessione aduersariorum. Illi enim dicunt, Antichristum esse propriè Scapellius Romani Pontificis.

Si ergo Antichristus propriè dictus, natus est tempore Apostolorum; sequitur Petrum & Paulum fuisse propriè dictos Antichristos, licet occultos; & Neronem, vel Simonem Magum, fuisse verum Christum. Constat enim tempore Apostolorum non fuisse Romæ alios Episcopos, quàm Petrum & Paulum. Disertè enim affirmat Irenæus lib. 3. cap. 3. à Petro & Paulo sedem Romanam fundatam, & primos in ea Episcopos sedisse. Quod idem omnes veteres docent, quos supra citauimus. Constat etiam, tam Simonem Magum, quàm Neronem cum Apostolis Petro & Paulo dimicasse.

Quod si aduersariis non placet, Petrum & Paulum, fuisse Antichristos; & Simonem & Neronem, verum Christum; coguntur fateri, tempore Apostolorum non existisse Antichristum.

rum in se, sed solum in suo quodam typo. Ex quo consequentia B E Z AE; qua efficiebat, non posse Antichristum esse unum hominem, nisi daremus unum hominem, qui viveret à temporibus Apostolorum vsque ad finem mundi; ridicula esse ostenditur.

Ad confirmationem dico, Ioannem loqui eo modo, quo loquitur Dominus de Helia, Matth. 17. *Helias quidem venturus est, & restituet omnia; dico autem vobis, quia Helias iam venit, & non cognouerunt eum.* id est, Helias in sua persona venturus est: sed iam Helias venit in suo simili; id est, in Ioanne Baptista.

Ad SECUNDUM argumentum, negatur in primis, quod semper Daniel per singulares bestias intelligit singula regna. Nam per unam bestiam interdum significat unum regnum; vt cap. 7. vbi per Leonem intelligit regnum Assyriorum; per Vrsum, regnum Persarum; per Pardum, regnum Græcorum; per aliam bestiam innominatam, regnum Romanorum: interdum unum Regem, vt cap. 8. vbi per Arietem intelligit Darium Regem Persarum vltimum; per Hircum, Alexandrum Magnum. Deinde, negatur consequentia argumenti. Nam Paulus per *Hominem peccati*, non intelligit aliquam ex quatuor bestiis, à Daniele descriptis: sed intelligit illud cornu paruulum, quod apud Danielem præualuit decem cornibus quartæ bestię; id est, unum illum Regem, qui ex modico adeo creuit, vt omnes alios Reges sibi subiugauerit.

Ad POSTREMUM argumentum respondeo multis modis, vt intelligatur quàm impudenter scripserit Calvinus, eos sponte errare, qui ex illo suo argumento non colligunt, Romanum Pontificem esse Antichristum. PRIMO; per Apostasiam rectissimè apud Paulum ipse Antichristus intelligi potest. Sic enim docent communi consensu Græci interpretes, Chrysostomus, Theodoretus, Theophylactus, & OEcumenius, & præterea S. Augustinus lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 19. Dicitur autem Antichristus Apostasia, tum per Metonymiam; quia multis causa erit recedendi à Deo: tum etiam per excellentiam quandam; erit enim tam insignis Apostata, vt Apostasia ipsa dici posset.

SECUNDO; per Apostasiam, potest accipi defectio à Romano imperio; vt exponunt multi Latinorum: vt Ambrosius,

Sedulius, & Primasius. Nam, vt in sequenti capite demonstrabimus, non antea veniet Antichristus, quam omnino intereat Romanum imperium.

TER TIO; si admittamus, per Apostasiam intelligi debentationem à vera Christi fide & religione (vt Caluinus ostendit) non tamen propterea vllis angustiis constringimur. Non est necesse, vt Paulus loquatur de Apostasia multorum seculorum; potuit enim loqui de Apostasia quadam maxima & singulari, quæ solùm erit in illo breuissimo tempore, quo Antichristus regnabit. Atque ita hunc locum intellectum habuisse à multis veteribus, scribit Augustinus loco notato, lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 19. qui probabiliter docebant, Antichristo apparente, omnes omnino hæreticos occultos, & fictos Christianos ad eum accessuros, & ex eo Apostasiam maximam, qualis antea non fuerat, tunc futuram.

QUARTO; si concedamus Caluino, loqui D. Paulum de Apostasia multorum seculorum; adhuc nihil ipse obtinebit siquidem dicere poterimus, eam Apostasiam non necessariò ad vnum corpus, & regnum Antichristi pertinere, nec postulare vnum caput, sed esse dispositionem ad regnum Antichristi, & in variis locis, sub variis regibus, variis occasibus fieri; vt nunc cernimus, defecisse Africam ad Mahumetum, Asiæ magnam partem ad Nestorium & Eutychem, & aliaque prouincias ad alias sectas.

QUINTO ac postremò; si daremus Caluino, generalem Apostasiam à fide, & multis iam annis duratam, esse regnum Antichristi; non continuò sequeretur, Papam esse Antichristum: nam adhuc quæstio tractanda esset, quinam defecerunt à fide & religione Christi; nòsne, an illi, id est, Catholici, & Lutherani. Nam etsi dicunt ipsi, nos esse qui defecimus, tamen nondum probarunt, nec ab vllò communi iudice id declaratum est.

Et sanè multò faciliùs nos probare possumus, Lutheranos esse, qui defecerunt; quàm ipsi, Catholicos defecisse, probant. Siquidem eos defecisse ab Ecclesia, in qua prius erant, ne ipsi quidem negant. Nam, vt cetera prætermittam, ERASMVS SARCERIVS in illud 2. Thessal. 2. *Tunc reuelabitur ille iniquus*, ingenuè confitetur; omnes ferè prædecessores Lutheranorum, & se etiam aliquando Romano Pontifici paruisse. Itaque

Itaque defecerunt ipsi à prædecessorum suorum Ecclesia & religione: Nos verò ab aliqua Ecclesia defecisse, nec hactenus demonstrarunt; nec vnquam demonstrare poterunt. Cùm igitur apud Paulum legunt: *Nisi venerit discessio seu apostasia, & reuelatus fuerit ille iniquus, &c.* & se cogitant discessisse ab Ecclesia, in qua erant, nos autem in iisdem semper institutis perseverare: Mirum est, si non saltem metuant, ne de se ipsis Paulus sit loquutus.

Ex hoc secundo capite habemus secundum argumentum; ad probandum, Pontificem non esse Antichristum: si enim Antichristus vna tantum persona est; Pontifices autem multi fuerunt & erunt, eadem dignitate & potestate præditi: certe alibi quærendus est Antichristus, quam in Romana sede.

CAPVT III.

Ostenditur, Antichristum nondum venisse.

QVANTVM ad TERTIVM, de tempore aduentus Antichristi, multæ falsæ suspiciones, multiq̃ue errores extiterunt, tam Catholicorum, quam hæreticorum. Sed cum hoc discrimine, quòd Catholici scientes, Antichristum non venturum, nisi in fine mundi, quæ est veritas; errauerunt tamen in eo, quod putauerunt, mundi finem propinquiorem esse, quam reuera esset; hæretici autem in eo errant, quod existimant, Antichristum venturum diu ante mundi finem, & iam re ipsa venisse. Dicamus igitur de vtroque errore.

In primis, omnes veteres adnadvertentes suorum temporum malitiam, suspicati sunt, tempora Antichristi imminere. Ita Thessalonicenses, tempore Apostolorum, putabant instare diem Domini, quos Apostolus corrigit, 2. Thessal. 2. Item CYPRIANVS lib. 3. epist. 1. *Imminente*, inquit, *Antichristo, paret ad prælium milites, &c.* Et lib. 4. epist. 6. *Scire debetis*, inquit, *& pro certo credere ac tenere, pressura diem super caput esse cæpisse, & occasum seculi atque Antichristi tempus appropinquasse.* HIERONYMVS epistola ad Ageruchiam de Monogamia: *Qui tenebat, de medio fit, & non intelligimus Antichristum appropinquare?* GREGORIUS